

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

Indexy fyzických a psychologických typov a preferencia partnera
Bakalárska práca

Školiace pracovisko: **KPSV – Katedra psychologických vied**
Školiteľ: **PhDr. Ivan Sarmány-Schuller, CSc.**

Nitra 2010

Michaela Mišovičová

Pod'akovanie

Moja vďaka patrí môjmu konzultantovi PhDr. Ivanovi Sarmánymu-Schullerovi, CSc, za odbornú a metodickú pomoc pri koncipovaní tejto práce, za jeho rady a pripomienky, ktoré boli pre mňa cenným prínosom.

Na tomto mieste by som chcela ďalej poďakovať všetkým študentkám Univerzity Konštantína Filozofa na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva za ich podporu a pomoc pri realizácii výskumu zameraného na preferenciu partnera.

Abstrakt

Ženskej preferencii partnera sa v súčasnosti venujú viacerí odborníci. Spôsob, akým si ľudia vyberajú životného partnera, je myšlienka, ktorá získava stále väčšiu podporu medzi výskumníkmi, ktorí sa zaoberajú výskumom párových vzťahov.

Cieľom predloženého výskumu bolo zistiť ženské preferencie pri výbere maskulínných alebo feminínných typov mužov vzhľadom k veku otca (pri narodení dcéry). Normy maskulinity a femininity chápeme ako sociálne a kultúrne predpisy o tom, aké by malo byť prežívanie a konanie muža. Účastníčkami výskumu bolo 100 vysokoškolských študentiek s heterosexuálnymi preferenciami vo veku od 18 do 26 rokov z rôznych odborov z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Probandky odpovedali na dotazník, ktorý bol účelovo zložený z dvoch ďalších dotazníkov.

Zistili sme, že ženy, ktoré sa narodili staršiemu otcovi (po 30-ke), preferujú staršie typy mužov a ženy, ktoré sa narodili mladšiemu otcovi (pred 30-kou), preferujú mladšie typy mužov. Zisťovali sme aj signifikantnosť medzi vekom otca, keď sa mu narodila dcéra s jednotlivými maskulínnymi a feminínnymi charakteristikami.

Výsledky nám vyšli štatisticky významné len v troch maskulínných charakteristikách a to v dominantnom, sebavedomom a odvážnom mužovi.

Na záver možno zhodnotiť, že vzťah medzi maskulinitou a femininitou a ideálnym vekom muža bol nezávislý. Z toho vyplýva, že preferencia maskulinity a femininity je individuálna. A tiež možno usúdiť, že vek otca pri narodení dcéry silno koreluje s preferenciou veku u partnera.

Kľúčové slová: ženské preferencia partnera, vek otca pri narodení dcéry, maskulinita, femininita, ochota investovať do partnerstva a finančná zábezpeka.

Abstract

Partner preferences is currently dealing with several experts. The way people choose the life partner, is the idea that getting more and more support among the researchers involved in research paired relationships.

The present study was to determine women's preferences in selecting masculine and feminine types of men in relation to father's age (birth to daughter). Standards of masculinity and femininity is understood as a social and cultural rules about what should be a man of action and survival. Participating research were 100 undergraduate students with heterosexual preferences aged 18 to 26 years in various fields of Constantine the Philosopher University in Nitra. Respondents responded to the questionnaire.

We found that women born to older fathers (over 30), prefer the older types of men and women born to younger fathers (under 30) types prefer younger men.

We also determined the significance of the father's age when his daughter was born with the individual feminine and masculine characteristics.

The results we came out statistically significant in only three masculine characteristics and the dominant, self-confidence and brave man.

Finally, the assessment was that the relationship between masculinity and femininity and the ideal age of man was an independent. It follows that the preference for masculinity and femininity is an individual. And it can be concluded that the age of the father on the birth of daughter strongly correlated with age in a partner preference.

Keywords: partner preference, age of father at birth of daughter, masculinity, feminine, willingness to invest in the partnership and financial security.

Obsah

1. Úvod.....	7
1. 1. Preferencie žien pri výbere diferenciálnych typov partnerov.....	8
1. 2. Výber partnera vzhľadom k veku otca (pri narodení dcéry).....	10
1. 3. Femininita a maskulinita.....	12
1. 4. Prejavy, ktorými môže partner ovplyvniť vyhliadky spoločného potomka.....	14
1. 5. Vzťah atraktivity k maskulinite a femininite	15
2. Metodika a jej administrácie.....	17
2. 1. Problém.....	17
2. 2. Ciele.....	18
2. 3. Hypotézy.....	19
2. 4. Výskumná vzorka.....	20
2. 5. Metódy.....	20
2. 6. Štatistické metódy.....	22
3. Výsledky.....	23
3. 1. Vek otca (pri narodení dcéry) a preferencia maskulinity.....	23
3. 2. Vek otca (pri narodení dcéry) a preferencia femininity	33
3. 3. Vzťah veku k vnímaniu maskulinity a femininity.....	33
3. 4. Preferencia maskulinity a femininity.....	36
4. Diskusia.....	38
5. Záver.....	40
6. Literatúra.....	41
7. Prílohy.....	47
7. 1. Príloha 1	47
7. 2. Príloha 2	52
7. 3. Príloha 3	55
7. 4. Príloha 4	68
7. 5. Príloha 5	84
7. 6. Príloha 6	86

1. Úvod

Naša práca sa zameriava na preferenciu partnera u žien, ktoré sa narodili staršiemu otcovi (po 30-ke) a žien, ktoré sa narodili mladšiemu otcovi (pred 30-kou). Daná téma nás zaujala a vybrali sme si ju z dôvodu takého, že sa nás aj osobnostne dotýka. Výberom partnera sa zaoberáme vo svojom súkromnom živote všetci, a práve preto sme sa to rozhodli skúmať.

Výskum sa realizoval v okrese Nitra na Univerzite Konštantína Filozofa na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva. Preferencii partnera sa v súčasnosti venujú viacerí odborníci. Perrett a kol. (2002) sa vo svojich prácach venujú konkrétne výberom partnera u žien narodených staršiemu otcovi (po 30-ke) a žien narodených mladšiemu otcovi (pred 30-kou). Voland a Borgerhoff-Mulder (1988) sa venovali preferencii partnera z hľadiska ochoty investovať do sociálnych aspektov starostlivosti o deti. Wogalter a Hoise (2001) zisťovali preferenciu maskulínnej alebo feminínnej tváre. Bútorová (1996) zisťovala spojitosť medzi schopnosťou finančne zabezpečiť rodinu a maskulinitou.

V práci sme využívali metódu zbierania dát pomocou dotazníka, ktorý bol účelovo zložený z 2 ďalších dotazníkov. Pri jeho vyhodnocovaní sme použili porovnanie a matematicko – štatistické metódy (percentuálne vyjadrenie, grafické a tabuľkové vyhodnotenie).

Hlavnou úlohou práce je zozbierať čo najväčšie množstvo informácií o preferencii partnera.

Cieľom práce je zistiť ženské preferencie pri výbere diferencovaných typov mužov vzhľadom k veku otca (pri narodení dcéry).

1. 1. Preferencie žien pri výbere diferencovaných typov partnerov

Louise Barrett, Robin Dunbar, John Lycett (2007, s. 140, 141) vo svojej knihe Evoluční psychologie člověka popisujú, že: „Ženy sú vyberavejšie pri výbere partnera ako muži. Ženy majú tendenciu vybrať si muža podľa jeho úspechu, s ktorým môže byť vychovávaný potomok. Úspech môže byť v tejto súvislosti dosiahnutý dvoma spôsobmi – na základe kvalitných génov, ktoré je muž schopný poskytnúť alebo na základe schopnosti muža prispieť k rodičovskej starostlivosti. Základné evolučné princípy totiž predpokladajú, že žena si vyberie muža buď podľa znakov genetickej kvality, alebo podľa jeho ochoty či schopnosti prispieť k výchove detí.“

Medzi dobré partnerské charakteristiky sa zaraďujú: dobrý genetický predpoklad, napr. mužnosť, zmyselnosť a pod., dobrá investícia do partnerstva, napr. potencionálny výnos, dobré rodičovské ukazovatele, napr. túžba po domove a po deťoch, a dobrý partnerský ukazovateľ, napr. že bude milujúcim partnerom (David M. Buss, 2008).

Ženy si vyberajú sexuálnych partnerov, ktorí ponúkajú materiálne výhody pre potomkov, ako je napríklad rodičovská starostlivosť a zdroje potravy (Trivers, 1972) a tiež si vyberajú takých partnerov, ktorí môžu ponúknuť genetické výhody (Jennions a Petrie, 2000; Kokko, Brooks, Jennions, Morley, 2003; Møller a Alatalo, 1999). Podobne to spozorovali Kenrick a Keef (1992) vo svojom výskume, ktorý uskutočňovali pomocou novinových inzerátov, kde zistili, že pri výbere partnera ženám záleží predovšetkým na dvoch druhoch vlastností – na ochote investovať do vzťahu alebo na veľkom majetku a spoločenskom postavení (Barber, 1995). Barber (1995) taktiež tvrdí, že vyšší muži sú považovaní za vyššie spoločensky postavených. Existujú názory, že výška prináša výhody v zamestnaní, pretože vyšší muži berú vyšší plat a obsadzujú vyššie pozície (Schumacher, 1982; Jackson, 1992).

Aj k tejto skutočnosti sa Barrett a kol. (2007, s. 141) vyjadrili, že: „Vyššie postavení muži vďaka svojmu vysokému statusu dosiahnu značný úspech u partneriek, a tak sa im opláti sústrediť viac na rozmnožovanie. Pre mužov menej sociálne úspešných je kľúčom k zvýšeniu reprodukčného úspechu investovať úsilie do úspešnej výchovy potomkov. Takíto muži sú zviazaní k pomáhaniu s výchovou.“

Hewlet (1980) zistil, že aj medzi pygmejami Aka v strednej Afrike sa nižšie postavení muži starajú viac o deti a svojej rodine venujú viac času a úsilia ako muži vysoko postavení. David Klimek (1979) zistil, že pri výbere partnera záleží aj na sociálnej triede, v ktorej žije a definuje ju ako „ finančné prostriedky, príležitosti alebo veľká spotreba. Ide o životný štýl, ktorý zahŕňa povolanie, bohatstvo, postoje, záujmy a všeobecné kultivovanosti o živote a svete“. V tomto výskume analyzovali dôsledky sociálno-ekonomického pozadia a pohlavia vo výbere partnera. Z výsledkov zistili, že väčšina žien si v spoločnosti vyberie partnera, ktorý by mohol zlepšiť ich vlastný ekonomický status.

Barrett a kol. (2007, s. 142) tvrdia, že: „Tieto začiatkové rozdiely v investíciách vysvetľujú rozdiely v preferenciách pri voľbe partnera a stratégiách reprodukčných investícií samcov a samíc. Práve preto, že samice vždy investujú viac ako samci, mali by byť výberovejšie, pretože nekvalitný potomok je pre ne nákladnejší ako pre samcov.“ Ako zistili Baker a Billis (1995) na základe niekoľkých zdrojov možno usudzovať, že muži sú skutočne promiskuitní, zatiaľ čo ženy sú monogamné. H. C. Barrett (2006) túto myšlienku doplnil o informáciu, že ženy sa viac obávajú emocionálnej nevery ako muži. A práve preto by mali byť ženy schopné rozoznať muža zameraného na krátkodobé vzťahy od muža, ktorý je zameraný na dlhodobé vzťahy. V opačnom prípade sa môže stať, že zostanú osamelými matkami (D. Evans, 2002). Podľa Darwina sú samice viac selektívne pri výbere partnera ako muži. Odráža sa to od rozdielov týkajúcich sa rodičovských investícií a reprodukčného úspechu (N. Neave a K. Shields, 2008). Práve preto ženy uprednostňujú nadviazovanie dlhodobých vzťahov. Jedným z kľúčových faktorov nadviazania takéhoto vzťahu je zistiť, či je muž schopný získať zdroje na zabezpečenie prostriedkov potrebných pre rodinu a vývoj dieťaťa (D. Evans, 2002). A to podľa výsledkov výskumu od McGrawa (2002) môže byť dôvod, prečo ženám na peniazoch muža záleží podstatne viac ako mužom na peniazoch žien. D. Evans (2002) vo svojej knihe *Evoluční psychologie* spomenul výskum Davida Bussa (1989), ktorý sa aj so svojimi spolupracovníkmi rozhodol overiť partnerské preferencie. Uskutočnili rozhovory s viac ako 10 000 ľuďmi z 33 krajín zo šiestich kontinentov a z piatich ostrovov. V tomto výskume ženy uviedli, že by neboli ochotné chodiť s mužom oblečenom v odeve, ktorý by naznačoval príslušnosť k nižšej spoločenskej vrstve. Ale na druhej strane by boli ochotné uvažovať o vzťahu s mužom oblečenom v šatách typických pre vyššiu spoločenskú vrstvu. Tieto rozdiely vznikli aj napriek tomu, že na predložených fotografiách boli tí istí muži oblečení raz v robotníckej uniforme a raz v elegantnom obleku.

Zistili tak, že v každej zemi ženy kládli na prvé miesto „dobré finančné vyhliadky“ u potencionálneho partnera vyššie ako muži u svojej potencionálnej partnerky. D. Evans (2002, s. 129) ešte popisuje, že: „Bussov výskum taktiež preukázal, že ženy na celom svete dávajú prednosť starším partnerom ako sú ony samy.“

V našej kultúre je predstava muža ako živateľa rodiny pevne zakotvená a pokladá sa za najvýraznejšiu charakteristiku maskulinity (Možný, I., 1999). Schopnosť zabezpečiť rodinu je pre muža jedna z najdôležitejších vlastností, tak ako u ženy je to schopnosť postarať sa o domácnosť (Bútorová, 1996).

1. 2. Výber partnera vzhľadom k veku otca (pri narodení dcéry)

Podľa Pawlowského a Dunbara (1999, 2001) sú preferencie žien zamerané na starších mužov. Aspoň o 2 – 3 roky starších, ako sú ony samy, bez ohľadu na ich vek. V danom výskume testovali 454 žien vo veku od 18 – 59 rokov, ktoré inzerovali v britskom denníku Observer. Barrett (2007) vo svojej knihe popisuje výskum od Pérussa (1994), ktorý prispel zistením, že vrchol atraktivity u mužov bol medzi 30 a 39 rokom.

Kvalitatívne výskumy ukazujú, že sú to najmä ženy, ktoré si želajú vekový rozdiel medzi sebou a partnerom. Ženy si mnohokrát hľadajú partnera s presne vymedzeným vekom. Michel Bozon (1991) došiel k záveru, že čím mladšia žena vstupuje do partnerskej dvojice, tým staršieho muža od seba si hľadá. O päť a pol roka staršieho, ak má ona 17 rokov, o štyri a pol roka, ak má 18 rokov, o 9-10 mesiacov, ak má 25 rokov. V oveľa neskoršom veku žena akceptuje myšlienku o mladšom partnerovi, než je ona sama. Najmä ak je úradníčkou alebo zamestnankyňou so stredoškolským vzdelaním.

Vo výskume, ktorého sa zúčastnilo 314 mladých britských žien, Wilson a Barrett (1987) zistili pozitívnu koreláciu medzi vekom otca pri narodení dcéry a vekovým rozdielom medzi dcérou a jej partnerom. Pozitívna korelácia je v súlade s možnosťou, že deti (dievčatá) sa naučili určité vizuálne vlastnosti u svojho otca a neskôr hľadajú podobné vlastnosti u svojho partnera. Podobné procesy u ľudí môžu viesť k fyzickej podobnosti medzi rodičmi a partnermi. David I. Perrett (2002) zistil, že vek rodičov je zrejme telesný znak, ktorý môže mať vplyv na potomstvo.

Poukázal na to, že ženy narodené starším otcom (nad 30 rokov) boli menej zaujaté mladšími partnermi a viac ich priťahovali starší partneri ako ženy s mladším otcom (do 30).

Zeigler a kol. (1981) predpokladali, že opačné pohlavie rodičov môže ovplyvniť výber partnera. A preto sa rozhodli skúmať vzťah medzi vekom otca a vekom partnera. Malá, ale trvalo pozitívna korelácia medzi týmito premennými uviedla, že dcéry, ktoré sa narodili staršiemu otcovi, majú tendenciu vybrať si staršieho partnera.

Je tiež potrebné konštatovať, že vlastnosť „dobrého otca“ je dedičná (Larsen a Buss, 2008) rovnako ako všetky stabilné osobné vlastnosti, ku ktorým patrí aj mužnosť, fyzická príťažlivosť, svalnatosť, symetria, inteligencia (Gangestad a kol., 2007). Pozorovatelia sa dohodli, že kritériá atraktivity by mohli byť založené na prirodzenom procese učenia. Zdá sa, že pohlavný výber určitých mužských čŕt závisí na vrodenej preferenciách (Price a kol., 1993; Dugatkin a Godin, 1998). Preto dojčatá dávajú prednosť atraktívnej tvári, ktorá je v zhode s dospelým úsudkom. Tieto štúdie, by mohli naznačovať, že tvárová príťažlivosť môže byť vrodená (Langlois a Roggman, 1990; Slater a kol., 1998). V niektorých prácach sa spomína, že existuje určitá genetická podobnosť, ktorá ovplyvňuje naše úsudky a príťažlivosť vo výbere partnera (Rushton, 1989; Wedekind a Furi, 1997; Roberts a kol., 2005). Ďalší výskum ukazuje, že kritériá atraktivity a reakcia na výraz tváre nevyžaduje učenie (Goren a kol., 1975; Johnson a kol., 1991; Morton a Johnson, 1991; Sackett, 1966).

Jacob a kol. (2002) robili výskum kde zistili, že ženy si vybrali partnerov, ktorých vlasy a farba očí sa podobala vlasom a farbe očí rodiča opačného pohlavia. Včasný vizuálny zážitok počas raného detstva môže mať aj dlhotrvajúce účinky na odhadovanie atraktivity tváre (Le Grand a kol., 2001).

Napriek malému množstvu výskumov a literatúry, ktoré boli robené na zistenie dlhodobého vplyvu otca na dcéru a na preferenciu jej budúceho partnera na základe vzájomného vzťahu otca s dcérou (Morgan a kol., 2003; Perkins, 2001), Williamson (2004) zistil, že otcovia majú vplyv na psycho - sexuálny vývoj svojich dcér a vzťah medzi otcom a dcérou je rovnako dôležitý ako vzťah medzi matkou a dcérou. Výsledky taktiež naznačujú, že dcérin vzťah s otcom by mohol mať vplyv na jej sebavnímanie a jej životný štýl (Perkins, 2001).

Tomas Berezkei a kol. (2002, 2004) robili výskum, ktorého výsledky ukázali, že ženy si vyberajú takých partnerov opačného pohlavia, ktorí sa podobajú na ich otcov. Jeho výskum tiež naznačuje, že aj tvárová (fenotypová) podobnosť otcov sa prenáša na výber partnera, a to aj v prípadoch, ak bol otec nebiologický (adoptívny). Fenotypové preferencie sú však značne ovplyvnené aj vzťahom k otcovi – ak bol negatívny, preferencie sú nižšie. Bolo preukázané, že korelácie tváre otcov a vybrané tváre preferovaných partnerov boli signifikantné, ale len vtedy, keď žena mala v detstve dobrý vzťah s otcom (Wiszevska a kol., 2007). Aktuálne štúdium skúma spojenie medzi pozitívnym vplyvom otca a jeho vplyvom na budúci život jeho dcéry. Výsledky ukázali, že dcéru priťahovali viac partneri, ktorí sa podobali na jej otca, ak s ním mala dobrý vzťah (Scott S. Hall, 2009). Morgan a kol. (2001, 2003) potvrdili, že ženy si vyberajú muža, ktorý sa podobá otcovi väčšinou len vtedy, ak mali s otcom počas dospievania pozitívny vzťah. V opačnom prípade si nevyberú muža, ktorý sa podobá na ich otca. Wiszevska a kol. (2007) potvrdili, že dcéry s pozitívnym vzťahom k otcovi si budú hľadať partnera s podobnými typmi tváří, ako majú ich otcovia. Otcovia môžu urobiť veľký a trvalý dojem na ich dcéry aj keď je málo známych vysvetlení pre toto spojenie. Dcéra sleduje otcove chovanie v manželstve a toto chovanie tiež môže ovplyvniť jej budúce manželstvo. Z toho vyplýva, že ako sa dcéra chovala k otcovi, tak sa určitým spôsobom bude chovať k svojmu mužovi (Johanson, 1975).

1. 3. Femininita a maskulinita

Femininita a maskulinita sa vzťahujú ku genderovej identite, teda k subjektívnemu pocitu mužstva a ženstva. Jedná sa o významy, osobnostné a fyzické charakteristiky, záujmy, hodnoty, postoje, správanie, a pod., ktoré jedinec považuje za relevantné vo vzťahu k vlastnému mužstvu a ženstvu (Pankowska, 2005).

Všeobecne rozlišujeme tri rozdielne modely nástrojov k meraniu femininity a maskulinity (Doyle a Paludi, 1998):

1. jednodimenzionálny (bipolárny)
2. mnohoúrovňový
3. dvojdimenzionálny (ortogonálny)
4. L. A. Ricciardelliová a R. J. Williamsová sem pridali ešte štvoraspektovú koncepciu femininity a maskulinity.

1. Podstatou jednodimenzionálneho modelu sú charakteristiky, postoje, správanie, záujmy a pod., ktoré považujeme výhradne za maskulínne alebo výhradne za feminínne. Femininita a maskulinita sa v tomto poňatí vzájomne vylučujú, sú protikladnými kategóriami jedného kontinua. Maskulinita je definovaná ako dominancia, nezávislosť, potom femininitu vystihujú charakteristiky ako submisia, závislosť. Konsekvenciou tohoto prístupu je skutočnosť, že človek môže byť buď maskulínny alebo feminínny, avšak nemôže byť oboma (Doyle a Paludi, 1998).

2. Mnohórovňový model meria femininitu a maskulinitu v dvoch oddelených a nezávislých úrovniach - na rovine vedomej a nevedomej. Jedinec môže na vedomej úrovni vykazovať skôr maskulínne charakteristiky, na nevedomej úrovni naopak feminínne (Doyle a Paludi, 1998).

3. Americká psychologička S. L. Bemová (1974) je autorkou dvojdimenzionálneho modelu merania femininity a maskulinity. Prekonala bipolárne chápanie pojmov, v ktorom sa predpokladá, že vysoká miera jedného pólu kontinua automaticky vylučuje prítomnosť pólu druhého. Podľa S. L. Bemevej sa femininita a maskulinita vzájomne nevyučujú a človek môže byť súčasne feminínny aj maskulínny.

4. L. A. Ricciardelliová a R. J. Williamsová (1995) navrhli štvoraspektovú koncepciu femininity a maskulinity založenú na ich pozitívnych a negatívnych aspektoch. Pozitívna femininita je tvorená položkami ako je napr. „citlivý, trpezlivý, zodpovedný“; negatívnu femininitu predstavujú charakteristiky „slabý, bojácny, závislý“; pozitívna maskulinita zahŕňa vlastnosti „silný, nezávislý, rozhodný“ a nakoniec negatívnu maskulinitu tvoria položky „agresívny, despotický, nadradený“.

Maskulinita a femininita sa tiež prejavujú v interpersonálnych vzťahoch, kedy jedinec aktívne nadväzuje a rozvíja sociálne vzťahy, je pozorný voči potrebám a prániam druhých, aktívne prispôsobuje svoje chovanie aj emócie druhým za účelom udržania harmonických medziľudských vzťahov (Cross a Madson, 1997).

Medzi atraktívne charakteristiky mužov radíme asertivitu, sebavedomie, spoločenský status či finančné zabezpečenie (Buss, 1994).

Cieľom výskumu, ktorý uskutočnila Bačová (2003), bolo zistiť názory adolescentných chlapcov a dievčat na to, aké sú normy pre správanie a prežívanie mužov v našej spoločnosti. Účastníkmi a účastníčkami výskumu bolo 177 chlapcov a 170 dievčat vo veku 17-18 rokov z troch typov stredných škôl, ktorí/é odpovedali na dotazník o maskulínnych normách. Zistila, že chlapci hodnotili seba v tradičných maskulínnych prejavoch rovnako alebo vyššie, ako hodnotili injunktívne normy maskulínného správania. Ďalej zistila značný rozdiel v obsahu noriem maskulinity, ktoré uviedli dievčatá a chlapci. Chlapci vo významne vyššej miere uvádzali tradičné predstavy o mužskosti. Dievčatá odmietali agresivitu a zdôrazňovali u mužov všeľudské vlastnosti (tolerantnosť, úprimnosť atď.).

1. 4. Prejavy, ktorými môže partner ovplyvniť vyhliadky spoločného potomka.

Gangestad a kol. (2007) rozumne argumentovali, že pre väčšinu žien musí existovať kompromis medzi dobrými génmi a dobrými investičnými predispozíciami. Niektoré vlastnosti môžu byť súčasne signálom dobrých génov, dobrého zdravotného stavu, dobrej investičnej schopnosti a možno aj dobrých rodičovských sklonov. Je veľmi málo takých mužov, ktorí majú všetky tieto štyri charakteristiky, a preto je pre väčšinu žien veľmi ťažké prilákať a udržať si takého muža. Gangestad a jeho kolegovia (2000, 2007) tvrdia, že muži s týmito charakteristikami budú pravdepodobne pokračovať v hľadaní krátkodobých vzťahov. Cunningham a kol. (1990) skutočne preukázali, že muži, ktorí majú kombináciu maskulínnych aj feminínnych charakteristík, sú vnímaní ako najatraktívnejší. Na jednej strane ženy túžia po mužovi, ktorý je silný, vyzretý a dominantný, ale na druhej strane, ktorý je aj verný, starostlivý a dobrý rodič. D Evans (2002, s. 116, 121) tvrdí, že: „Ďalším prejavom, ktorým váš partner ovplyvní vyhliadky vášho spoločného potomka na prežitie, je kvalita rodičovskej starostlivosti, ktorú je schopný poskytnúť. Preto je dôležité nebrať do úvahy len kvalitu génov, ale tiež jeho schopnosť a ochotu investovať čas a energiu do starostlivosti o deti. Pokiaľ chceme získať informácie o tom, či z niekoho bude, alebo nebude dobrý rodič, musíme venovať pozornosť jeho chovaniu, a nie jeho fyzickému vzhľadu. Schopnosť byť dobrým rodičom môžeme usudzovať z partnerskej láskavosti, trpezlivosti, veľkorysosti, a spoľahlivosti.“

Porozumenie, česťnosť, spoľahlivosť a lásťavosť patria medzi najžiaducejšie charakteristiky v kros-kultúrnych štúdiách (Buss a kol., 1990).

Perrett a kol. (1998) zistili, že ženy viac preferujú feminizované mužské tváre ako tie s maskulínnymi znakmi. Vysvetľovali to tým, že ženy môžu vyhľadávať kompromis medzi dobrým sexuálnym partnerom a dobrým otcom, a že feminínnejšia tvár znamená lepšie výchovné schopnosti. Barrett (2007) vo svojej knihe popísal aj výskum od Volanda, Borgerhoff – Muldera (1988, s. 173), v ktorom zistili, že: „Ženy vyhľadáávajú mužov, ktorí sú ochotní investovať do sociálnych aspektov starostlivosti o deti. V moderných inzerátoch tak vyššie percento žien hľadá znaky spojené so záväzkom.“ Ale tieto preferencie sa menia počas menštruačného cyklu. Ženy počas plodnej fázy silnejšie preferujú maskulínne mužské tváre, ako v iných fázach (Penton-Voak a kol., 1999; 2001; Johnston a kol., 2001). Z toho môžeme usúdiť, že keď sú ženy vo fáze, kedy je vysoká pravdepodobnosť počatia, vtedy dávajú prednosť znakom odrážajúcim dobré gény, ale inokedy preferujú znaky ukazujúce na lepšiu výchovnú stránku a potenciál pre rodičovské investície (Barrett, 2007). Kellyová a Dunbar (2001) zistili, že altruisti boli preferovaní ako dlhodobí partneri. A, že ženy si túto charakteristickú vlastnosť spájali so zvýšenou ochotou mužov investovať do potomkov.

1. 5. Atraktivita a maskulinita

Zistili sme, že ženy si na krátkodobé vzťahy vyberajú atraktívne typy mužov, pri ktorých sa zdá, že ich rodičovské kvality sú nižšie ako u menej atraktívnych mužov, ktorí majú väčší predpoklad byť lepšími rodičmi (Scheib, 2001). Rovnako v ďalšom výskume dospeli k poznaniu, že ženy preferujú maskulinitu v tvárach na krátkodobé vzťahy (Little, Jones, Penton-Voak, Burt, and Perrett, 2002). Krátkodobé vzťahy môžu mať väčšinou muži, ktorí sú geneticky zdatní a môžu byť považovaní za atraktívnejších. To však väčšinou býva spojené s nízkou investíciou do partnerstva a starostlivosťou o potomstvo (Gangestad, Simpson a Thornhill, 1997, 2000).

Cunningham a kol. (1990); Neave a kol. (2003) zistili, že atraktivita silne koreluje s maskulinitou, ale na druhej strane Perrett a kol. (1998) skúmali averziu voči maskulinite a prišli k záveru, že môže spočívať napríklad v neochote investovať starostlivosť potomstvu. Ale napriek tomu väčšina štúdií uvádza celkovú preferenciu maskulínných mužských tvárí (Johnson, Hagel, Franklin, Fink, 2001, Keating, 1985).

Taktiež zistili, že čím sa žena cíti atraktívnejšia, tým maskulínnejších partnerov si vyberá (Anthony C. Little a kol., 2002). Avšak, iné štúdie ukázali, že ženy preferujú mužov s feminínnymi tvárovými rysmi. Tieto preferencie môžu odrážať črty osobnosti ako spoľahlivosť a dobré rodičovské schopnosti (Penton-Voak, Jacobson, Triversem, 2004). Napríklad Kenny a Fletcher (1973) uvádzajú, že fúzatí muži boli považovaní za viac úprimných, veľkorysých, extravertných, maskulínnych, zvedavých a silnejších ako vyholení muži. Pellegrini (1973) uvádza, že autorita, príťažlivosť, dominancia, sebadôvera a odvaha sa zvyšovali mierou fúzatosti od oholenej tváre, cez strnisko a briadku až do brady. Podobne, Addison (1989) zistil, že muži, ktorí boli fúzatí, boli ženami vnímaní ako maskulínni, agresívnejší a dominantnejší ako muži bez fúzov. Blunk a Reed (1990) uvádzajú, že fúzy viedli k zvýšenému vnímaniu atraktivity a vyrovnanosti. Feinman a Gill (1977) zistili, že ženy vyjadrujú nechť k potenciálnym partnerom, ktorí majú bradu. Rovnako ako vo výskume od N. Neaveva a K. Shieldsa (2008), kde sa spomína, že muži s fúzmi boli považovaní za najmaskulínnejších, agresívnych, sociálne zrelých a starších, muži s ľahkými fúzmi boli považovaní za najviac dominantných a muži s ľahkým strniskom boli považovaní za najatraktívnejších. Títo muži si vyberali partnerky skôr na krátkodobé vzťahy.

Vo výskume Wogalter a Hosie (2001) bolo preukázané, že vyholené tváre boli považované za oveľa mladšie, atraktívnejšie a spoločenskejšie ako fúzaté tváre.

Gray a kol. (2002) uvádzajú, že maskulínni muži s vysokou hladinou testosterónu trávajú menej času so svojimi partnerkami a potomstvom ako muži s relatívne nízkou hladinou testosterónu. Muži s maskulínnymi proporciami tváre majú vyššiu hladinu testosterónu, čo môže byť spojené s neschopnosťou stability v manželstve a nižšou schopnosťou upevnenia si vzťahov.

Perrett a kol. (1998, 2005) zistili, že existuje pozitívny vzťah medzi vekom a vnímaním maskulinity v črtách tváre, a teda, že maskulínne tváre pôsobia staršie ako feminínne tváre. Tieto výsledky však nie sú totožné s výsledkami L. M. DeBruine (2006), kde korelácia medzi mužskou maskulinitou a ideálnym vekom muža bola nezávislá. Z toho vyplýva, že preferencia maskulinity je individuálna, a že výsledky sa odrážajú skôr od metód výskumov.

2. Metodika a jej administrácie

2. 1. Problém

V našom výskume sa zaoberáme vekom otca pri narodení ako možným ukazovateľom pri výbere diferencovaných typov partnerov z hľadiska maskulinity a femininity, pričom vychádzame z nasledovných zistení:

Perrett a kol. (2002) zistili, že ženy, ktoré sa narodili starším otcom (po 30-ke), preferujú staršie typy mužov a ženy, ktoré sa narodili mladším otcom (pred 30-kou), preferujú mladšie typy mužov.

Jozef Kuric (1992) popísal a uviedol vekové rozlíšenia jednotlivých vývinových štádií. Štádium mladšieho dospelého veku začína po adolescencii okolo 18-21 roku života a horná hranica tohto obdobia je okolo tridsiateho roku. Vtedy dochádza k oslabeniu vrcholnej fyzickej výkonnosti jedinca a k túžbe po založení si rodiny. Počas celého štádia sa prejavujú zvýšené aktivity v presadzovaní seba samého v oblasti fyzickej a psychickej výkonnosti. Vitalita sa prejavuje v telesnej zdatnosti, v profesionálnom podnikaní, v sebakoncepcii a sebarealizácii. Po skončení tohto štádia (okolo 30-31 roku) začína obdobie stredného dospelého veku, ktoré trvá približne 15-18 rokov a končí medzi 45. a 50. rokom života.

Perrett a kol. (1998) uvádzajú, že femininita je v kladnom vzťahu s lepšou schopnosťou výchovy detí a väčšou ochotou investovať viac času rodine.

Voland a Borgerhoff-Mulder (1988) dospeli k záveru, že ženy vyhľadávajú mužov, ktorí sú ochotní investovať do sociálnych aspektov starostlivosti o deti.

Perrett a kol.(1998, 2005) zistili, že existuje pozitívny vzťah medzi vekom a vnímaním maskulinity v črtách tváre, a teda, že maskulínne tváre pôsobia staršie ako feminínne tváre.

Wogalter a Hoise (2001) preukázali, že feminínne tváre boli považované za oveľa mladšie a atraktívnejšie ako maskulínne tváre.

Gray a kol. (2002) preskúmali, že maskulínni muži trávajú menej času so svojimi partnerkami a potomstvom ako feminínni muži, čo môže byť spojené s neschopnosťou stability v manželstve a nižšou schopnosťou upevnenia si vzťahov.

Bútorová (1996) odhalila, že za najvýraznejšiu charakteristiku maskulinity možno považovať schopnosť zabezpečiť rodinu.

Barber (1995) poukazuje na to, že vyšší maskulínni muži berú vyšší plat a obsadzujú vyššie pracovné pozície.

Lynda G. Boothroys a kol. (2006) zistili, že maskulinita je spojená s bohatstvom.

Cunningham a kol. (1990); Neave a kol., (2003) zistili, že atraktivita silne koreluje s maskulinitou.

Johnson a kol. (2001); Keating (1985) preskúmali, že ženy preferujú maskulínne mužské tváre viac ako feminínne tváre.

2. 2. Ciele

Za výskumným účelom sme si stanovili 4 ciele:

1. Overiť predpoklad, že slovenské ženy narodené starším otcom (po 30-ke), budú preferovať staršie maskulínne typy mužov kvôli ich nožnej zvýšenej schopnosti finančne zabezpečiť rodinu.

Pri stanovení tohto cieľa sme sa opierali o výskumy:

Perretta a kol. (2002), ktorí zistili, že ženy, ktoré sa narodili starším otcom (po 30-ke), preferujú starších mužov.

Bútorová (1996) odhalila, že za najvýraznejšiu charakteristiku maskulinity možno považovať schopnosť zabezpečiť rodinu.

Barber (1995) poukazuje na to, že vyšší maskulínni muži berú vyšší plat a obsadzujú vyššie pracovné pozície.

Lynda G. Boothroys a kol. (2006) zistili, že maskulinita je spojená s bohatstvom

2. Overiť predpoklad, že slovenské ženy, ktoré sa narodili mladším otcom (pred 30-kou), preferujú mladších feminínnych mužov.

Pri stanovení tohto cieľa sme sa opierali o výskumy:

Perrett a kol. (2002) uvádzajú, že ženy, ktoré sa narodili mladším otcom (pred 30-kou), budú preferovať mladšie typy mužov.

Perrett a kol. (1998) uvádzajú, že femininita je v kladnom vzťahu s lepšou schopnosťou výchovy detí a väčšou ochotou investovať viac času rodine.

Voland a Borgerhoff-Mulder (1988) dospeli k záveru, že ženy vyhľadávajú mužov, ktorí sú ochotní investovať do sociálnych aspektov starostlivosti o deti.

3. Zistiť, či existuje pozitívny vzťah medzi vekom a vnímaním maskulinity a femininty.

Pri stanovení tohto cieľa sme sa opierali o výskumy:

Perrett a kol.(1998, 2005) zistili, že existuje pozitívny vzťah medzi vekom a vnímaním maskulinity v črtách tváre, a teda, že maskulínne tváre pôsobia staršie ako feminínne tváre.

Wogalter a Hoise (2001) preukázali, že feminínne tváre boli považované za oveľa mladšie ako maskulínne tváre.

4. Zistiť, či slovenské ženy považujú maskulínne typy mužov za viac atraktívne ako feminínne typy mužov.

Pri stanovení tohto cieľa sme sa opierali o výskumy:

Cunningham a kol. (1990); Neave a kol., (2003) zistili, že atraktivita silne koreluje s maskulinitou.

Johnson a kol. (2001); Keating (1985) preskúmali, že ženy preferujú maskulínne mužské tváre viac ako feminínne tváre.

Wogalter a Hoise (2001) preukázali, že feminínne tváre boli považované za oveľa atraktívnejšie ako maskulínne tváre.

2. 3. Hypotézy

Stanovené ciele nás viedli k nasledovným hypotézam:

H1: Slovenské ženy narodené starším otcom (po 30-ke), preferujú staršie maskulínne typy mužov.

Naša prvá hypotéza sa odvíja od výskumu:

Perretta a kol. (2002), ktorí zistili, že ženy, ktoré sa narodili starším otcom (po 30-ke), preferujú starších mužov.

H2: Slovenské ženy, ktoré sa narodili mladším otcom (pred 30-kou), preferujú mladšie feminínne typy mužov.

Naša druhá hypotéza sa odvíja od tvrdenia:

Perrett a kol. (2002) uvádzajú, že ženy, ktoré sa narodili mladším otcom (pred 30-kou), budú preferovať mladšie typy mužov.

H3: Predpokladáme, že vek je v pozitívnom vzťahu s vnímaním maskulinity a femininity.

Naša tretia hypotéza sa odvíja od výskumov:

Perrett a kol.(1998, 2005) zistili, že existuje pozitívny vzťah medzi vekom a vnímaním maskulinity v črtách tváre, a teda, že maskulínne tváre pôsobia staršie ako feminínne tváre.

Wogalter a Hoise (2001) preukázali, že feminínne tváre boli považované za oveľa mladšie ako maskulínne tváre.

H4: Predpokladáme, že slovenské ženy vnímajú maskulínných mužov za atraktívnejších ako feminínných mužov.

Naša štvrtá hypotéza sa odvíja od vyjadrení:

Cunningham a kol. (1990); Neave a kol. (2003) zistili, že atraktivita silne koreluje s maskulinitou.

Johnson a kol. (2001); Keating (1985) preskúmali, že ženy preferujú maskulínne mužské tváre viac ako feminínne tváre.

Wogalter a Hoise (2001) preukázali, že feminínne tváre boli považované za oveľa atraktívnejšie ako maskulínne tváre.

2. 4. Výskumná vzorka

Testovali sme 100 vysokoškolských študentiek s heterosexuálnymi preferenciami vo veku od 18 do 26 rokov z rôznych odborov z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva. Všetky účastníčky boli vybrané príležitostným výberom.

2. 5. Metódy

Ako výskumný nástroj sme si zvolili vlastný dotazník zložený z 2 ďalších dotazníkov, z ktorých sme si podľa potreby vybrali určité položky. A tiež sme použili a dosadili obrázky mužov z výskumu od Lisy M DeBruine (2005) a výskumu od Perretta (2002).

Prvý dotazník sa nazýva dotazník kontinuálnych voľných asociácií slov a bol od Plichtovej (2002). Druhý dotazník bol od Viery Bačovej a Ivany Matejovskej, ktoré pomocou tohto dotazníka skúmali „Machizmus“. Macho je známy ako španielsky „chlap“, frajer, sebavedomý muž, ktorý preziera ženy.

Obrazy, ktoré sme použili z výskumu od Lisy M DeBruine, boli obrazy šiestich samostatných mužských tvárí, ktoré boli transformované na maskulínne a feminínne pomocou počítačovej grafiky. Použili sme ich na zistenie preferencie maskulínných alebo feminínných tvárí. A obrazy z výskumu od Perretta sme použili na zistenie preferencie staršieho alebo mladšieho typu muža.

K lepšiemu priblíženiu by sme radi opísali jednotlivé dotazníky, z ktorých sme niektoré položky obsadili v našom dotazníku.

V dotazníku kontinuálnych voľných asociácií slov bola probantom ponechaná možnosť voľných výpovedí. Dotazník bol zostavený z troch podnetových slov: muž, žena, človek. Úlohou respondentov bolo napísať čo najviac asociácií, ktoré im na dané podnetové slovo napadajú. Ich druhou úlohou bolo posudzovať vlastnosti, ktoré sú v našej spoločnosti považované za dôležité pre ženu a dôležité pre muža. A práve niektoré položky z tejto časti sme použili v našom dotazníku.

Dotazník o Machizme sa týkal zistení určitých charakterových pozitívnych a negatívnych vlastností, ktoré prisudzujeme mužom. V tomto dotazníku sú obsadené 3 testy. Test klasického mechanizmu, test netradičných postojov k mužskej autorite a test „ľudskej tolerancie“.

Použili sme obrazy šiestich samostatných mužských tvárí, ktoré boli pomocou počítačovej grafiky zmenené. Tváre sa zmenili v tvare (pohlavný dimorfizmus), farbe a štruktúre. Išlo o 6 mužských tvárí vo veku od (17-19), ktoré boli maskulinizované a femininizované. Prototypy maskulínných tvárí sú pretiahnutejšie s tenšími perami a dlhším krkom ako prototypy feminínných tvárí.

Rozdiely medzi jednotlivými obrázkami sú v tom, že obrázky „A“ a „D“ sú vytvorené z mužských tvárí vo veku s priemerom 19,5 a ženských tvárí vo veku 18,4. Obrázky „B“ a „E“ sú vytvorené z mužských tvárí, ktoré boli považované za maskulínne vo veku s priemerom 19,5 a z mužských tvárí, ktoré boli považované za feminínne vo veku s priemerom 19,4. A obrázky „C“ a „F“ sú vytvorené z mužských tvárí vo veku s priemerom 20 a z chlapčenských tvárí vo veku s priemerom 8,46.

Ďalej sme použili obrazy dvoch mužov, ktoré sa líšili vo veku. Obrázok „A“ bol považovaný za mladší a obrázok „B“ bol považovaný za starší. Vo figúre „A“ išlo o kombináciu farieb a tvarov tvárí behom 5 rokov vo veku medzi 20-24 rokom. Vo figúre „B“ išlo o zloženie vytvorené s dodatočnou štruktúrou spracovania, ktorá zvyšuje viditeľnosť liniek a vrások a celkovo robí tvár staršou. Vekové rozpätie bolo v oboch prípadoch rovnaké.

Úlohou nášho dotazníka bolo zistiť, či ženy, ktoré sa narodili starším otcom (po 30-ke), budú preferovať staršie maskulínne typy mužov, a či ženy, ktoré sa narodili mladším otcom (pred 30-kou), budú preferovať mladšie feminínne typy mužov. Taktiež sme sa pomocou tohto dotazníka snažili zistiť, či ženy preferujú viac maskulínne typy mužov ako feminínne typy mužov. A či maskulínna tvár pôsobí staršie ako feminínna tvár.

Samostatnému zberu dát predchádzal predvýskum, ktorého vzorka bola 10 žien vo veku od 18-21 rokov. Cieľom predvýskumu bolo zmapovať jasnosť a zrozumiteľnosť dotazníka. Na základe predvýskumu boli niektoré položky vyňaté a boli upravené drobné zmeny v inštrukciách. Dáta boli zbierané vo februári 2010 na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Inštrukcie boli podané tak písomne ako aj ústne. Pred samotným vyplňovaním jednotlivých položiek sme do dotazníka uviedli teóriu maskulinity a femininity od L. A. Ricciardellovej a R. J. Williamsovej (1995). Táto teória bola dosadená z dôvodu upresnenia výrazov maskulinita a femininita a významov, ktoré im prináležia. Vďaka tejto teórii si probantky mohli spojiť maskulinitu s finančnou zábezpekou, dominanciou, s potrebou sebaapredania a pod. a femininitu s ochotou investovať do rodiny, väčšou obetavosťou, toleranciou a pod.. Študentky boli vyzvané k tomu, aby odpovedali samostatne a bolo im vysvetlené, že žiadna odpoveď nie je považovaná za správnu alebo nesprávnu. Študentky ochotne spolupracovali a odpovedali na položky.

2. 6. Štatistické metódy

V našom výskume sme na vyhodnotenie dotazníka počítali Anovu a priemer. Priemer sme použili na zistenie preferencie maskulinity alebo femininty. Anovu sme počítali v ostatných prípadoch. Počítali sme ju pri veku otca pri narodení dcéry a na jeho pôsobenie na preferencie veku u partnera. Taktiež sme ju použili pri pôsobení veku otca pri narodení dcéry na jednotlivé maskulínne a feminínne charakteristiky. Zisťovali sme aj preferenciu veku partnera a jeho pôsobenie na výber maskulínných alebo feminínnych tvárí na obrázku. V danom prípade sme tiež použili Anovu. Výsledky, ktoré nám vyšli štatisticky významné sme doplnili grafmi, ktoré sú priložené v prílohe 5.

3. Výsledky

3. 1. Vek otca (pri narodení dcéry) a preferencia maskulinity

Ženy narodené starším otcom (po 30-ke), budú preferovať staršie, maskulínne typy mužov.

Tab. 1

Štatistika k veku otca pri narodení dcéry a k preferencii veku partnera.

	vek otca pri narodení dcéry	preferencia veku u partnera
n Validné	100	100
chýbajúce	0	0
priemer	1.30	1.26
Medián	1.00	1.00
Modus	1	1
štandardná odchýlka	.522	.441
Variačné rozpätie	.273	.194
Rozptyl	2	1
Minimum	0	1
Maximum	2	2

Tab. 2**Vek otca pri narodení dcéry**

	početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné neviem, nepoznám jeho vek z dôvodu nikdy som ho nepoznala, alebo už zomrel	3	3.0	3.0	3.0
do 29 rokov	64	64.0	64.0	67.0
od 30 rokov a viac	33	33.0	33.0	100.0
celkom	100	100.0	100.0	

Tab. 3**Preferencia veku partnera**

	Početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné do 29 rokov	74	74.0	74.0	74.0
od 30 rokov	26	26.0	26.0	100.0
celkom	100	100.0	100.0	

Pri veku otca pri narodení jeho dcéry na kardinálnej úrovni merania môžeme určiť priemer, ktorý má hodnotu 1.30, medián, ktorý má hodnotu 1 a modus takisto 1, štandardná odchýlka má hodnotu 0.522, variačné rozpätie, ktoré má hodnotu 0.273, rozptyl s hodnotou 2, minimum s hodnotou 0 a maximum s hodnotou 2.

Pri preferencii veku partnera sme určili priemer, ktorého hodnota nám vyšla 1.26, medián s hodnotou 1 a modus s hodnotou takisto 1 štandardná odchýlka má hodnotu 0.441, variačné rozpätie má hodnotu 0.194, rozptyl má hodnotu 1, minimum s hodnotou 1 a maximum s hodnotou 2.

Tabuľka nám udáva v bunke „Početnosti“ presný počet probantiek podľa toho, koľko mal ich otec rokov, keď sa mu narodila dcéra. Napríklad probantky boli 3, ktoré nepoznali svojho otca alebo im zomrel. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tabuľka nám udáva v bunke „Početnosti“ presný počet probantiek podľa toho, aký vek preferujú u svojho partnera. Napríklad 74 probantiek preferuje mužov pod 29 rokov. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tab. 4

Anova

(vek otca pri narodení dcéry a preferencia veku partnera)

ANOVA	df	F	p
Medziskupinová variabilita	1	10.864	.001
Vnútroskupinová variabilita	98		
celkom	99		

„ANOVA“ udáva F (testovacie kritérium), ktorého hodnota je 10.864, stupne voľnosti medzi skupinami majú hodnotu 1 a vo vnútri skupiny sú stupne voľnosti 98. Hodnota pravdepodobnosti (signifikancie) je 0.001. Nakoľko Alfa má hodnotu 0.05 a p je menšie ako alfa, zistili sme štatistickú významnosť. To znamená, že ženy, ktoré sa narodili staršiemu otcovi (po 30-ke), budú preferovať staršie typy mužov a ženy, ktoré sa narodili mladšiemu otcovi (pred 30-kou), budú preferovať mladšie typy mužov.

Tab. 5**Štatistika k veku otca pri narodení dcéry a k maskulinnej črte odvážneho muža**

		vek otca pri narodení dcéry	odvážny
n	Validné	100	100
	chýbajúce	0	0
	priemer	1.30	1.60
	Medián	1.00	2.00
	Modus	1	2
	štandardná odchýlka	.522	.569
	Variačné rozpätie	.273	.323
	Rozptyl	2	2
	Minimum	0	1
	Maximum	2	3

Tab. 6**Vek otca pri narodení jeho dcéry**

		Početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné	neviem, nepoznám jeho vek z dôvodu nikdy som ho nepoznala, alebo už zomrel	3	3.0	3.0	3.0
	do 29 rokov	64	64.0	64.0	67.0
	od 30 rokov a viac	33	33.0	33.0	100.0
	celkom	100	100.0	100.0	

Tab. 7
Maskulínna črta odvážneho muža

		početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné	úplne súhlasím	44	44.0	44.0	44.0
	skôr súhlasím	52	52.0	52.0	96.0
	skôr nesúhlasím	4	4.0	4.0	100.0
	celkom	100	100.0	100.0	

Pri veku otca pri narodení jeho dcéry na kardinálnej úrovni merania môžeme určiť priemer, ktorý má hodnotu 1.30, medián, ktorý má hodnotu 1 a modus takisto 1. Štandardná odchýlka má hodnotu 0.522, variačné rozpätie, ktoré má hodnotu 0.273, rozptyl s hodnotou 2. Minimum s hodnotou 0 a maximum s hodnotou 2.

Pri maskulínnej črte odvážneho muža na kardinálnej úrovni merania sme určili priemer, ktorý má hodnotu 1.60, medián, ktorý má hodnotu 2 a modus takisto 2. Štandardná odchýlka má hodnotu 0.569, variačné rozpätie s hodnotou 0.323, rozptyl s hodnotou 2 minimum s hodnotou 1 a maximum s hodnotou 3.

Tabuľka 6 nám udáva v bunke „Početnosti“ presný počet probantiek podľa toho, koľko mal ich otec rokov, keď sa mu narodila dcéra. Napríklad probantky boli 3, ktoré nepoznali svojho otca alebo im zomrel. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek

Tabuľka 7 nám udáva v bunke „Početnosti“ presný počet probantiek podľa toho ako preferujú danú maskulínnu črtu. Napríklad 44 probantiek s touto črtou úplne súhlasí. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tab. 8
Anova

ANOVA	df	F	p
Medziskupinová variabilita	2	5.356	.006
Vnútroskupinová variabilita.	97		
celkom	99		

„ANOVA“ udáva F (testovacie kritérium), ktorého hodnota je 5.356, stupne voľnosti medzi skupinami majú hodnotu 2 a vo vnútri skupiny sú stupne voľnosti 97. Hodnota pravdepodobnosti (signifikancie) je 0.006. Nakoľko Alfa má hodnotu 0.05 a p je menšie ako alfa, zistili sme štatistickú významnosť. To znamená, že vek otca pri narodení svojej dcéry pôsobí na maskulínnu črtu odvážneho muža pri výbere partnera.

Tab. 9
Štatistika k veku otca pri narodení dcéry a k maskulínnej črte dominantného muža.

		Vek otca pri narodení dcéry	dominantný
n	Validné	100	100
	chýbajúce	0	0
	Priemer	1.30	2.29
	Medián	1.00	2.00
	Modus	1	2
	štandardná odchýlka	.522	.608
	Variačné rozpätie	.273	.370
	Rozptyl	2	2
	Minimum	0	1
	Maximum	2	3

Tab. 10
Vek otca pri narodení svojej dcéry

		početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné	neviem, nepoznám jeho vek z dôvodu nikdy som ho nepoznala, alebo už zomrel	3	3.0	3.0	3.0
	do 29 rokov	64	64.0	64.0	67.0
	od 30 rokov a viac	33	33.0	33.0	100.0
	celkom	100	100.0	100.0	

Tab. 11
Maskulínna črta – dominantného muža

	početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné úplne súhlasím	8	8.0	8.0	8.0
skôr súhlasím	55	55.0	55.0	63.0
skôr nesúhlasím	37	37.0	37.0	100.0
celkom	100	100.0	100.0	

Pri veku otca pri narodení jeho dcéry na kardinálnej úrovni merania môžeme určiť priemer, ktorý má hodnotu 1.30, medián ktorý má hodnotu 1 a modus takisto 1. Štandardná odchýlka má hodnotu 0.522, variačné rozpätie, ktoré má hodnotu 0.273, rozptyl s hodnotou 2. Minimum s hodnotou 0 a maximum s hodnotou 2.

Pri maskulínnej črte dominantného muža na kardinálnej úrovni merania sme určili priemer, ktorý má hodnotu 2.29, medián, ktorý má hodnotu 2 a modus takisto 2. Štandardná odchýlka má hodnotu 0.608, variačné rozpätie s hodnotou 0.370, rozptyl s hodnotou 2. Minimum s hodnotou 1 a maximum s hodnotou 3.

Tabuľka 10 nám udáva v bunke „Početnosti“ presný počet probantiek podľa toho koľko mal ich otec rokov, keď sa mu narodila dcéra. Napríklad probantky boli 3, ktoré nepoznali svojho otca alebo im zomrel. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek

Tabuľka 11 nám udáva v bunke „Početnosti“ presný počet probantiek podľa toho, ako preferujú danú maskulínnu črtu. Napríklad 8 probantiek s touto črtou úplne súhlasí. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tab. 12
Anova
(vek otca pri narodení dcéry a maskulínna črta – dominantný)

ANOVA	df	F	p
Medziskupinová variabilita	2	3.246	.043
Vnútroskupinová variabilita	97		
celkom	99		

„ANOVA“ udáva F (testovacie kritérium), ktorého hodnota je 3.246, stupne voľnosti medzi skupinami majú hodnotu 2 a vo vnútri skupiny sú stupne voľnosti 97. Hodnota pravdepodobnosti (signifikancie) je 0.043, nakoľko Alfa má hodnotu 0.05 a p je menšie ako alfa, zistili sme štatistickú významnosť. To znamená, že vek otca pri narodení svojej dcéry pôsobí na maskulínnu črtu dominantného muža pri výbere partnera.

Tab. 13
Štatistika k veku otca pri narodení jeho dcéry a k maskulínnej črte sebavedomého muža

		vek otca pri narodení	
		dcéry	sebavedomý
n	Validné	100	100
	Chýbajúce	0	0
	Priemer	1.30	1.78
	Medián	1.00	2.00
	Modus	1	2
	štandardná odchýlka	.522	.484
	Variačné rozpätie	.273	.234
	Rozptyl	2	2
	Minimum	0	1
	Maximum	2	3

Tab. 14
Vek otca pri narodení jeho dcéry

		Početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné	neviem, nepoznám jeho vek z dôvodu nikdy som ho nepoznala, alebo už zomrel	3	3.0	3.0	3.0
	do 29 rokov	64	64.0	64.0	67.0
	od 30 rokov a viac	33	33.0	33.0	100.0
	celkom	100	100.0	100.0	

Tab. 15
Maskulínna črta sabavedomého muža.

		Početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné	úplne súhlasím	25	25.0	25.0	25.0
	skôr súhlasím	72	72.0	72.0	97.0
	skôr nesúhlasím	3	3.0	3.0	100.0
	celkom	100	100.0	100.0	

Pri veku otca pri narodení jeho dcéry na kardinálnej úrovni merania môžeme určiť priemer, ktorý má hodnotu 1.30, medián ktorý má hodnotu 1 a modus takisto 1. Štandardná odchýlka má hodnotu 0.522, variačné rozpätie, ktoré má hodnotu 0.273, rozptyl s hodnotou 2, minimum s hodnotou 0 a maximum s hodnotou 2.

Pri maskulínnej črte sebavedomého muža na kardinálnej úrovni merania sme určili priemer, ktorý má hodnotu 1.78, medián, ktorý má hodnotu 2 a modus takisto 2. Štandardná odchýlka má hodnotu 0.484, variačné rozpätie s hodnotou 0.234, rozptyl s hodnotou 2. Minimum s hodnotou 1 a maximum s hodnotou 3.

Tabuľka 14 nám udáva v bunke „Početnosti“ presný počet probantiek podľa toho, koľko mal ich otec rokov, keď sa mu narodila dcéra. Napríklad probantky boli 3, ktoré nepoznali svojho otca alebo im zomrel. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek

Tabuľka 15 nám udáva v bunke „Početnosti“ presný počet probantiek podľa toho, ako preferujú danú maskulínnu črtu. Napríklad 25 probantiek s touto črtou úplne súhlasí. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tab. 16
Anova

ANOVA	df	F	p
Medziskupinová variabilita	2	3.410	.037
Vnútroskupinová variabilita	97		
Celkom	99		

„ANOVA“ udáva F (testovacie kritérium), ktorého hodnota je 3.410, stupne voľnosti medzi skupinami majú hodnotu 2 a vo vnútri skupiny sú stupne voľnosti 97. Hodnota pravdepodobnosti (signifikancie) je 0.037, nakoľko Alfa má hodnotu 0.05 a p je menšie ako alfa, zistili sme štatistickú významnosť. To znamená, že vek otca pri narodení svojej dcéry pôsobí na maskulínnu črtu sebavedomého muža pri výbere partnera.

Zvyšné tabuľky o vzťahu veku otca pri narodení dcéry a pôsobenia na jednotlivé maskulínne črty sú priložené v prílohách (od tabuľky 39 po tabuľku 74). Maskulínne črty samostatný, rozhodný, stojí si za svojím, má spoločenské styky, jedná ako vodca, ctižiadostivý, finančne zabezpečuje rodinu, má úspešnú kariéru, má autoritu doma aj v práci, venuje svoj voľný čas záľubám, ochraňuje ženu a zarába viac ako žena. Nakoľko alfa má hodnotu 0.05 a p každej jednej maskulínnej črty je väčšie ako alfa, zistili sme štatistickú nevýznamnosť. To znamená, že vek otca pri narodení jeho dcéry nepôsobí ani na jednu z uvedených maskulínných črt.

3. 2. Vek otca (pri narodení dcéry) a preferencia femininity

Ženy narodené mladším otcom (pred 30-kou), budú preferovať mladšie feminínne typy mužov.

Vek otca pri narodení jeho dcéry nepôsobí na jednotlivé feminínne črty. Ani pri jednej feminínnej črte sme nezistili signifikantnosť. V dotazníku sme použili feminínne črty: súcitný, citlivý k potrebám iných, starostlivý, venuje svoj voľný čas rodine, úprimný a pravdovravný, pomáha v domácnosti, tolerantný, prejaví svoje city a zaplače, udržiava dobré vzťahy s inými, miluje deti, je vášnivý, jemný, stará sa o svoj vzhľad, ľahko prejaví city, je mierumilovný. Tabuľky, ktoré im prináležia sú priložené v prílohách (od tabuľky 75 až po tabuľku 119). To znamená, že vek otca pri narodení jeho dcéry nepôsobí ani na jednu z uvedených feminínnych črt.

3. 3. Vzťah veku k vnímaniu maskulinity a femininity

Predpokladáme, že vek má pozitívny vzťah s vnímaním maskulinity a femininity.

Tab. 17

Štatistika k preferenci veku partnera a k obrázkom s maskulínnymi a feminínnymi tvármi

	preferencia veku u partnera	obrázok s maskulínnymi a feminínnymi tvármi
n Validné	100	100
chýbajúce	0	0
priemer	1.26	5.08
Medián	1.00	5.00
Modus	1	5
štandardná odchýlka	.441	1.051
Variačné rozpätie	.194	1.105
Rozptyl	1	4
Minimum	1	2
Maximum	2	6

Tab. 18
Preferencia veku u partnera

	početnosť	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné do 29 rokov	74	74.0	74.0	74.0
od 30 rokov	26	26.0	26.0	100.0
celkom	100	100.0	100.0	

Tab. 19
Obrázok s maskulínnymi a feminínnymi tvármi

	Početnosť	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné vnímanie mužnosti pri feminínnnej tvári	6	6.0	6.0	6.0
pubertálny vývoj pri feminínnnej tvári	1	1.0	1.0	7.0
pohlavný dimorfizmus pri maskulínnnej tvári	12	12.0	12.0	19.0
vnímanie mužnosti pri maskulínnnej tvári	41	41.0	41.0	60.0
pubertálny vývoj pri maskulínnnej tvári	40	40.0	40.0	100.0
celkom	100	100.0	100.0	

Pri preferencii veku partnera na kardinálnej úrovni merania môžeme určiť priemer, ktorý má hodnotu 1.260, medián, ktorý má hodnotu 1 a modus takisto 1. Štandardná odchýlka má hodnotu 0.441, variačné rozpätie, ktoré má hodnotu 0.194, rozptyl s hodnotou 1. Minimum s hodnotou 1 a maximum s hodnotou 2.

Pri obrázkoch s maskulínnymi a feminínnymi tvármi mužov na kardinálnej úrovni merania sme určili priemer, ktorý má hodnotu 5.08, medián, ktorý má hodnotu 5 a modus takisto 5. Štandardná odchýlka má hodnotu 1.051, variačné rozpätie s hodnotou 1.105, rozptyl s hodnotou 4. Minimum s hodnotou 2 a maximum s hodnotou 6.

Tabuľka 18, bunka „Početnosti“ udáva presný počet probantiek podľa toho, aký vek preferujú u partnera. Napríklad probantiek bolo 74, ktoré preferovali mužov mladších ako 29 rokov. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tabuľka 19, bunka „Početnosti“ udáva presný počet probantiek podľa toho, či preferujú maskulínnu alebo feminínnu tvár. Napríklad 6 probantiek vnímalo mužnosť pri feminínných tvárach. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tab. 20
Anova
(preferencia veku u partnera a obrázok s feminínnymi a maskulínnymi tvármi)

ANOVA	Df	F	P
Medziskupinová variabilita	4	1.999	.101
Vnútroskupinová variabilita	95		
celkom	99		

„ANOVA“ udáva F (testovacie kritérium), ktorého hodnota je 1.999, stupne voľnosti medzi skupinami majú hodnotu 4 a vo vnútri skupiny sú stupne voľnosti 95. Hodnota pravdepodobnosti (signifikancie) je 0.101, nakoľko Alfa má hodnotu 0.05 a p je väčšie ako alfa, zistili sme štatistickú nevýznamnosť. To znamená, že preferencia veku partnera nepôsobí na výber maskulínnej alebo feminínnnej tváre na obrázku.

3. 4. Preferencia maskulinity a femininity

Ženy považujú maskulínne typy mužov za viac atraktívne ako feminínne typy mužov.

Tab. 21

Štatistika k priemeru medzi maskulinitou a femininitou

		celková maskulinita	celková femininita
n	Valid	100	100
	chýbajúce	0	0
Modus		0	1

Teb. 22

Celková maskulinita

		početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné	neplatí	78	78.0	78.0	78.0
	platí	22	22.0	22.0	100.0
celkom		100	100.0	100.0	

Teb. 23

Celková femininita

		početnosti	Percentá	Validné Percentá	Cumulatívne Percentá
Validné	neplatí	18	18.0	18.0	18.0
	platí	82	82.0	82.0	100.0
Celkom		100	100.0	100.0	

Pri celkovej maskulinite na nominálnej úrovni merania môžeme určiť modus, ktorého hodnota je 0.

Pri celkovej femininite na nominálnej úrovni merania môžeme určiť modus, ktorého hodnota je 1.

Tabuľka 22 v bunke „Početnosti“ nám udáva presný počet probantiek, ktoré preferujú maskulínne typy mužov.

Napríklad 22 probantiek, ktoré preferovali maskulínne typy mužov. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tabuľka 23 v bunke „Početnosti“ nám udáva presný počet probantiek, ktoré preferovali feminínne typy mužov. Napríklad 82 probantiek vnímalo feminínne typy mužov za atraktívnejšie. Percentuálne zastúpenie v jednotlivých riadkoch bunky „Percentá“ sú percentuálne zastúpenia probantiek.

Tab. 24
Priemer

	celková maskulinita	celková femininita
n Validné	100	100
chýbajúce	0	0
Priemer	.22	.82

Na základe tabuľky 24 môžeme usúdiť, že feminínne tváre sú považované za atraktívnejšie ako maskulínne a vďaka tomuto zisteniu našu hypotézu zamietame.

4. Diskusia

Po zistení a vyhodnotení výsledkov dotazníka môžeme potvrdiť, respektíve vyvrátiť hypotézy uvedené v kapitole 2. Išlo o tieto hypotézy:

H1: Slovenské ženy narodené starším otcom (po 30-ke), preferujú staršie maskulínne typy mužov.

Na základe výsledkov možno skonštatovať, že hypotéza sa potvrdila v tom, že slovenské ženy, ktoré sa narodili staršiemu otcovi (po 30-ke), preferujú staršie typy mužov. Ďalej sa nám hypotéza potvrdila v tom, že vek otca pri narodení svojej dcéry pôsobí na maskulínnu črtu odvážneho, dominantného a sebavedomého muža pri výbere partnera.

Hypotéza sa nepotvrdila v ostatných črtách maskulinity ako sú: samostatný, rozhodný, ctižiadostivý muž, ktorý si stojí za svojim, má spoločenské styky, má úspešnú kariéru, jedná ako vodca, finančne zabezpečuje rodinu, má autoritu doma aj v práci, venuje svoj voľný čas záľubám, vždy ochráni ženu a zarába viac ako žena.

H2: Slovenské ženy narodené mladším otcom (pred 30-kou), preferujú mladšie feminínne typy mužov.

Hypotéza sa potvrdila v tom, že slovenské ženy, ktoré sa narodili mladšiemu otcovi (pred 30-kou), preferujú mladšie typy mužov.

Hypotéza sa nepotvrdila v črtách femininity ako sú: súcitný, citlivý, úprimný, tolerantný, vášnivý, jemný, mierumilovný a starostlivý muž, ktorý ľahko prejaví city, stará sa o svoj vzhľad, miluje deti, venuje svoj voľný čas rodine, pomáha pri domácich prácach, vie prejavíť pocity, udržiava dobré vzťahy s inými. To znamená, že vek otca pri narodení jeho dcéry nepôsobí ani na jednu z uvedených feminínných charakteristík.

H3: Predpokladáme, že vek má pozitívny vzťah s vnímaním maskulinity a femininity. Hypotéza sa nám nepotvrdila, to znamená, že preferencia veku partnera nepôsobí na výber maskulínnej alebo feminínnej tváre na obrázku.

H4: Predpokladáme, že slovenské ženy vnímajú maskulínných mužov za atraktívnejších ako feminínných mužov.

Hypotéza sa nám nepotvrdila v tom, že maskulínny muži sú atraktívnejší, ale naopak z výsledkov možno usúdiť, že ženy preferujú skôr feminínne charakteristiky ako maskulínne. Táto hypotéza je všeobecne známa práve preto, že mnoho výskumníkov zistilo, že maskulínny muži sú atraktívnejší ako feminínny muži. Ale na základe predvýskumu sme sa rozhodli overiť tento predpoklad ešte raz. Všimli sme si, že ženy, ktoré sme skúmali v predvýskume udávali, že feminínny muži sú atraktívnejší ako maskulínny, čo bolo v protiklade s výskumami, ktoré sme našli. Daný jav môže byť spôsobený tým, že ženy vyhľadávajú skôr dlhodobý vzťah ako krátkodobý. Krátkodobé vzťahy sú charakteristické pre maskulínne typy mužov s pravdepodobnou nižšou investíciou do partnerstva a starostlivosťou o potomstvo. Existuje mnoho dôvodov, prečo by mohli ženy preferovať feminínnych mužov viac ako maskulínnych a toto môže byť jeden z nich.

Po vyhodnotení dotazníka sa nám potvrdilo zistenie od Perretta a kol. (2002), ktorí zistili, že ženy, ktoré sa narodili starším otcom (po 30-ke), preferujú staršie typy mužov a ženy, ktoré sa narodili mladším otcom (pred 30-kou), preferujú mladšie typy mužov.

V našom výskume sa nám nepotvrdila teória od Perretta a kol.(1998, 2005), v ktorom zistili, že existuje pozitívny vzťah medzi vekom a vnímaním maskulinity v črtách tváre, a teda, že maskulínne tváre pôsobia staršie ako feminínne tváre.

Ďalej sa nám potvrdila teória od Wogaltera a Hoiseho (2001), v ktorej preukázali, že feminínne tváre boli považované za oveľa mladšie a atraktívnejšie ako maskulínne tváre. Teória od Cunninghama a kol. (1990); Neaveho a kol. (2003), v ktorej zistili, že atraktivita silne koreluje s maskulinitou, sa nám nepotvrdila.

Podobne sa nám nepotvrdila ani teória vo výskume od Johnsona a kol. (2001); Keatinga (1985), v ktorom preskúmali, že ženy preferujú maskulínne mužské tváre viac ako feminínne tváre.

V budúcnosti by som chcela pridať materiály súvisiace s rozširovaním ďalších hodnotných informácií, ktoré sa týkajú danej témy. Zaujímavé by tiež mohlo byť porovnanie výsledkov výskumu u probantiek študujúcich na rôznych typoch škôl. Pre overenie validity tohto výskumu by bolo potrebné uskutočniť tento výskum na väčšej vzorke respondentov. Celkovo sa do výskumu študentky zapájali aktívne. Formu spracovania a obsah dotazníka môžeme teda definovať ako vyhovujúce. Dotazník nám umožnil získať potrebné informácie.

5. Záver

V úvode sme definovali základné ciele práce, ktoré sme chceli jej prostredníctvom naplniť. V prvom rade sme mali za úlohu podchytiť teoretickú stránku preferencie partnera od pôsobenia otca až po výber maskulínneho alebo feminínneho typu partnera. Tu sme najskôr definovali pojmy, ktoré nás sprevádzali celou prácou. Zachytili sme teoretické pohľady na preferenciu partnera.

V teórii sme sa opierali o zistenia, ktoré popisujú ženské preferencie zamerané na finančnú zábezpeku, na ochotu investovať čas rodine. V teoretickej časti je tiež popísaná preferencia partnera ako „dobrého otca“.

Hlavným cieľom bolo zistiť či vek otca, keď sa mu narodila dcéry pôsobí na preferenciu veku partnera. Teda ako to popisuje Perrett (2002) ženy, ktoré sa narodili staršiemu otcovi (po 30-ke), preferujú starších mužov a ženy, ktoré sa narodili mladšiemu otcovi (pred 30-kou), preferujú mladších mužov. Zistili sme štatistickú významnosť vtedy, keď ženy udávali konkrétnu preferenciu veku u svojho partnera, ale výber mladšej a staršej tváre nám vyšiel štatisticky nevýznamný s preferovaným partnerovým vekom, ktorý nám udali probantky. Počítali sme aj významnosť medzi vekom otca, keď sa mu narodila dcéra s jednotlivými maskulínnymi a feminínnymi charakteristikami. Výsledky nám vyšli významné len v troch maskulínnych charakteristikách a to v dominantnom, sebavedomom a odvážnom mužovi.

Ďalej sme sa snažili zistiť, či slovenské ženy preferujú maskulínnych alebo feminínnych mužov a z výsledkov možno usúdiť, že ženy preferujú feminínnych mužov. A ako posledné sme skúmali či existuje vzťah medzi vekom a vnímaním maskulinity a femininity. Tieto výsledky nám tiež vyšli štatisticky nevýznamné. Popri skúmaní sa nám objavila ďalšia premenná a tou bolo zistenie, či kvalita vzťahu s otcom a to, či probantka žije s rodičmi, alebo nie, pôsobí na preferenciu veku u partnera. Hodnota p nám v daných prípadoch vyšla vyššia ako je hladina alfa, teda 0.05 a tým pádom nám aj toto zistenie vyšlo nesignifikantné.

Hlavným prínosom tejto práce je zhromaždenie nových informácií, ktoré sú použiteľné pre ďalšie skúmanie. A v neposlednom rade komplexný teoretický náhľad na problematiku preferencie.

6. Literatúra

BAČOVÁ, V., MATEJOVSKÁ, I. 2003. Maskulinita ako sociálna norma u adolescentných chlapcov a dievčat. *Československá psychologie* 47, 19-30.

BARRETT, H. C., FREDERICK, D. A., KURZBAN, R. and HASELTON, M. G. 2006. Can manipulations of cognitive load be used to test evolutionary hypotheses? University of California, Los Angeles; University of Pennsylvania.

BARRETT, L., DUNBAR, R., LYCETT, J. 2007. *Evoluční psychologie člověka*. Portál, s. r. o., Praha.

BEM, S. L. 1974. The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 42, 155-162.

BERECZKEI, T. a kol. 2002. Homogamy, genetic similarity, and sexual imprinting; parental influence on choice preferences. *Pers. Individ. Diff.* 33, 677-690. doi:10.1016/S0191-8869(01)00182-9.

BOLHUIS, J.J., BATESON, P. 1990. The importance of being first: a primary effect in filial imprinting. *Anim. Behav.* 40, 472-483. doi:10.1016/S0003-3472(05)80527-5.

BOOTH, A., DABBS, J. 1993. Testosterone and men's marriages. *Social Forces* 72, 463-477.

BOOTHROYD, L. G., JONES, B. C., BURT, D. M., DEBRUINE, L. M, PERRETT, D. I. 2008. Facial correlates of sociosexuality, 211-218. In *Evolution and Human Behavior* 29 (3).

BOZON M., 1991. "Women and the age gap between spouses. An accepted domination?", *Population, An English Selection*, no. 3, pp. 113-148.

BRANNON, L. 1999. *Gender: Psychological Perspectives* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.

BURNHAM, T. C., CHAPMAN, J. F., GRAY, P. B., MCINTYRE, M. H., LIPSON, S. F. and ELLISON, P. T. 2003. Men in committed, romantic relationships have lower testosterone. *Hormones and Behavior* 44(2), 119-122.

BURR, V. 1998. *Gender and Social Psychology*. London: Routledge.

BUSS, D. M., et al. 1990. International preferences in selecting mates: A study of 37 cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 21, 5-47.

BUSS, D. M. 1994. Personality evoked: The evolutionary psychology of stability and change. In T. Heatherton & J. Weinberger (Eds.), *Can Personality Change?* (pp. 41-58). American Psychological Association Press. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 1151-1164..

BUSS, D. M. 2008. Attractive women want it all: Good genes, Economic Investment, Parenting proclivities and emotional commitment. Department of psychology, University of Texas, Austin, TX, USA. 134-146.

BÚTOROVÁ, Z. a kol. 1996. On a ona na Slovensku, Ženský údel očami verejnej mienky, FOCUS.

CROSS, S. E., MADSON, L. 1997. Models of the Self: Self-Construal and gender. *Psychological Bulletin*, 122 (1), 5-37.

DEBRUINE, L. M. a kol. 2005. Correlated preferences for facial masculinity and ideal or actual partner's masculinity. School of Psychology, University of St Andrews St Andrews KY16 9AJ, UK.

DOYLE, J. and PALUDI, M. A. 1998. *Sex and gender: The human experience* (4th ed.). New York: McGraw Hill.

DUGATKIN, L. A. and GODIN, J. J. 1998 How females choose their mates. *Sci. Am.* 4, 46–51.

EVANS D., ZARATE O. 2002. *Evoluční psychologie*. Icon Books UK, ISBN 80-7178-611-X.

GANGESTAD, S. W., GARVER-APGAR, C. E., and SIMPSON, J. A. 2007. Changes in women's mate preferences across the ovulatory cycle. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92, 151-163.

GOREN, C. C., SARTY, M. and WU, P. Y. K. 1975 Visual following and pattern discrimination of face like stimuli by newborn infants. *Pediatrics* 56, 544–549.

GRAY, P. B., KAHLENBERG, S. M., BARRETT, E. S., LIPSON, S. F., ELLISON, P. T. 2002. Marriage and fatherhood are associated with lower testosterone in males. *Evol. Hum. Behav.* 23, 193–201. doi:10.1016/S1090-5138(01)00101-5.

JOHNSON, M., DZIURAWIEC, S., ELLIS, H. and MORTON, J. 1991 Newborns' preferential tracking of face-like stimuli and its subsequent decline. *Cognition* 40, 1–19.

JOHNSTON, V. S., HAGEL, R., FRANKLIN, M., FINK, B., GRAMMER, K. 2001. Male facial attractiveness: evidence for a hormone-mediated adaptive design. *Evol. Hum. Behav.* 22, 251–267. doi:10.1016/S1090-5138(01)00066-6. CrossRefWeb of Science.

KLIMEK, D. 1979. *Beneath Mate Selection and Marriage: The unconscious Motives in Human Pairing*. New York; Litton Educational Publishing Company.

LE GRAND, R., MONDLOCH, C. J., MAURER, D. and BRENT, H. P. 2001 Early visual experience and face processing. *Nature* 410, 890.

LEMPERS, J. D., and CLARK-LEMPERS, D. 1990. Family economic stress, maternal and paternal support and adolescent distress. *Journal of Adolescence*, 13, 217-229.

LITTLE, A. C. and HANCOCK, P. J. B. 2002. The role of masculinity and distinctiveness in judgments of human male facial attractiveness. *British Journal of Psychology* 93, 451-464.-

LITTLE, A. C., JONES, B. C., PENTON-VOAK, I. S., BURT, D. M. and PERRETT, D. I. 2002. Partnership status and the temporal context of relationships influence human female preferences for sexual dimorphism in male face shape. *Proceedings of the Royal Society of London, B* 269, 1095- 1100.

LORENZ, K. 1965. *Evolution and modification of behavior*. Chicago: University of Chicago Press. 121 pp.

MAZUR, A. and BOOTH, A. 1998. Testosterone and dominance in men. *Behav. Brain Sci.* 21, 353–363. doi:10.1017/S0140525X98001228. CrossRefMedlineWeb of Science.

MCGRAW, K. J. 2002. Environmental predictors of geographic variation in human mating preferences. *Ethology*, 108, 303-317.

MORTON, J. and JOHNSON, M. H. 1991. Conspic and concern—a 2-process theory of infant face recognition. *Psych. Rev.* 98, 164–181.

MOŽNÝ, I. 1999: *Sociologie rodiny, Sociologické nakladatelství*.

NEAVE, N., SHIELDS, K. 2008. The effects of facial hair manipulation on female perceptions of attractiveness, masculinity, and dominance in male faces. Division of Psychology, School of Psychology and Sport Sciences, Northumbria University, Northumberland Building, City Campus, Newcastle upon Tyne, Tyne and Wear NE1 8ST, UK.

NEAVE, N., FINK, B., HUGILLI, N. 2010. The Role of Human Body Movements in Mate Selection. Department of Sociobiology/Anthropology, Institute of Zoology and Anthropology, University of Göttingen, Göttingen, Germany; Department of Psychology, School of Psychology and Sport Sciences, Northumbria University, Newcastle upon Tyne, United Kingdom.

NICHOLAS, K. B. and BIEBER, S. L. 1996. Parental abusive versus supportive behaviors and their relation to hostility and aggression in young adults. *Child Abuse and Neglect*, 20, 1195-1211.

PANKOWSKA, D., *Wychowanie a role płciowe. Pedagogika gender*, GWP, Gdańsk 2005

PENTON-VOAK, I. S., JONES, B. C., LITTLE, A. C., BAKER, S., TIDDEMAN, B., BURT, D. M., PERRETT, D. I. 2001. Symmetry, sexual dimorphism in facial proportions and male facial attractiveness. *Proc. R. Soc. B.* 268, 1617–1623. doi:10.1098/rspb.2001.1703. Medline.

PERKINS, R.M. 2001. The father-daughter relationship: Familial interactions that impact a daughter's style of life. *College Student Journal*, 35, 616-626.

PERRETT, D. I. et al. 1998. „Effect of sexual dimorphism on facial attractiveness“. *Nature*, London, 394: 884-887.

PERRETT, D. I. et al. 2002. Facial attractiveness judgements reflect learning of parental age characteristics. *Proceedings: Biological Science*. 269. 87-880.

PHILLIPS, T., et al. 2008. Do humans prefer altruistic mates? Testing a link between sexual selection and altruism towards non-relatives. *British Journal Psychology*, 99, 555-572.

PRICE, T. D., SCHLUTER, D. and HECKMAN, N. E. 1993. Sexual selection when the female directly benefits. *Biol. J. Linn. Soc.* 48, 187–211.

RICCIARDELLI, L. and WILLIAMS, R. 1995. Desirable and Undesirable Gender Traits in Three Behavioural Domains., *Sex Roles*, pp. 637-655, Plenum Publishing Corp., New York.

ROBERTS, S. C. et al. 2005. MHC - assortative facial preferences in humans. *Biol. Lett.* 1, 400–403. doi:10.1098/rsbl.2005.0343.

RUSHTON, J. P. 1989. Genetic similarity, mate choice, and group selection. *Behav. Brain Sci.* 12, 503–518.

SACKETT, G. P. 1966. Monkeys reared in isolation with Picture as visual input: evidence for an innate releasing mechanism. *Science* 154, 1468–1473.

SCOTTY, S. HALL, 2009. Paternal Influences on Daughters' Heterosexual Relationship Socialization: Attachment Style and Disposition toward Marriage. *Family Science Review*, Volume 14, Issue 2. By the Family Science Association. All rights reserved. Ball State University, AT 150, Muncie, IN 47306,

WEDEKIND, C. et al. 1997. Body odour preferences in men and women: do they aim for specific MHC combinations or simply heterozygosity?. *Proc. R. Soc. B.* 264, 1471–1479. doi:10.1098/rspb.1997.0204.

WILLIAMSON, M. 2004. The importance of fathers in relation to their daughters' psychosexual development. *Psychodynamic Practice*, 10, 207-219.

WILSON, G. D. and BARRETT, P. T. 1987. Parental characteristics and partner choice: some evidence for Oedipal imprinting. *J. Biosoc. Sci.* 19, 157–161.

ZEI, G. P., ASTOLIFI, P. and JAYAKAR, S. D. 1981. Correlation between father's age and husband's age: a case of imprinting. *J. Biosoc. Sci.* 13, 409–418.